

EL MICALET GALÀCTIC

Propostes didàctiques

Fúria

Elaborades per Diego Gómez

FÚRIA

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Patxi Zubizarreta*

Dibuixos: Elena Odriozola

Edicions Bromera / Alzira, 2007

Col·lecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 126

Sèrie Blanca

Format: 20,5 × 13 cm, 64 pàg.

Enquadernació en rústica. Impressió a tot color.

Edat: a partir de 6 anys.

La televisió avui en dia és l'amiga de molts xiquets i xiquetes. Aquesta història ens acosta la realitat diària d'un xiquet que viu pendent de la televisió i enganxat a aquesta. Sols l'afectivitat i l'estima que li demostren els pares, juntament amb l'alternativa que representa el contacte amb els cavalls, ajudaran el protagonista d'aquest text a oblidar-se de la tele. En definitiva, *Fúria* és un llibre molt recomanable per a llegir sol o en família i, sobretot, és un relat excel·lent adequat per als primers lectors, ja que l'edició té un cos de lletra gran i unes il·lustracions atractives a tot color.

RESUM ARGUMENTAL

Carles no vol posar-se al telèfon i parlar amb sa iaia, ni tampoc enviar-li un bes. Ell sols té ulls per a la televisió. La mare, enfadada per l'actitud del fill, intenta llevar-li el comandament i s'origina, així, una xicoteta disputa. Aquesta situació no és la

primera vegada que passa. Mentrestant el pare del nostre protagonista es troba a Anglaterra preparant el Grand National, la carrera de cavalls més famosa. Evidentment, el pare de Carles és genet.

Però Carles badalla de son després de passar tota la nit de cara a la caixa d'imatges. El xiquet té un problema anomenat *televisió*. Tot gira al voltant de la que, sens dubte, és la seua millor amiga. Quan la mira no s'avorreix, hi veu tot tipus de programes i, fins i tot, ha demanat per al seu aniversari un televisor per a la seua habitació. Amb la televisió diu que aprén moltes coses, i també podrà veure la carrera de son pare damunt de Perla Negra.

La mare de Carles està molt preocupada per l'actitud del fill i molt més després d'escoltar la seua mestra i el psicòleg de l'escola. Júlia reconeix que a casa fan el que poden i que el seu marit passa molt de temps fora, i esclata a plorar davant la problemàtica del seu fill.

La carrera de Peter, el pare de Carles, és vista amb una gran expectació per tota la família: Carles, Júlia i Rosario, la dona que el cuida a estones. Malgrat la victòria del pare, la carrera resta anul·lada per una eixida fallida. Carles romandrà mut molts dies i es tancarà amb la televisió. Ni la tornada de son pare a casa podrà fer-li traure els ulls de la pantalla. Tot li és indiferent, fins i tot, els besos de son pare.

Per sort, un matí en què se n'ha anat la llum de casa és l'excusa i l'ocasió per a anar a muntar a cavall amb els pares. Carles munta Perla Negra i experimenta la sensació d'afecte i estima per l'animal. El xiquet se sent el protagonista de l'aventura de muntar a cavall. La sorpresa continua quan son pare li regala un poltre xicotet, germà menut de Perla Negra. Carles batejarà el seu nou amic amb el nom de Fúria, igual que el protagonista de la sèrie televisiva que agradava tant a son pare de xicotet.

Tot és increïble per a Carles, i tot és diferent i meravellós sense la televisió. Ha telefonat a sa iaia i li ho ha explicat tot, li

ha enviat un bes de veritat i a l'hora de sopar, encara que havia tornat la llum, no volia veure la televisió, sols volia parlar de les coses que eixe dia li havien passat.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

«La televisió és la meua millor amiga» escriu el protagonista de *Fúria*. La relació entre el món de Carles i la televisió és el tema central del conte.

«El xiquet passa hores davant el televisor», «el primer que fa en arribar a casa és engegar la tele»... manifestacions semblants a aquestes són molt familiars a totes les cases i posen de manifest l'existència d'una relació infant-televisió que molts pares i mares consideren problemàtica. Aquest és el cas de Carles, el protagonista de *Fúria*.

La televisió ens influeix a tots. Però aquesta influència pot ser especialment forta en els xiquets i les xiquetes, els quals es troben en un període de formació i, en conseqüència, són molt modelables, tant en l'aspecte mental (per exemple, l'adquisició d'hàbits i d'actituds) com en l'aspecte físic (tendència a adoptar postures no massa recomanables, maneres de vestir i de moure's, etc.). El cert és que la televisió acostuma a tenir un gran èxit entre el públic infantil i, fins i tot, a vegades més èxit que l'escola.

Tots els estudis fets ens diuen que els xiquets i les xiquetes miren molta televisió: més de tres hores diàries de mitjana, comptant naturalment els dies laborables, els festius i les vacances. També sabem que veuen tot tipus de programes: infantils i juvenils, però també concursos, pel·lícules i sèries per a adults, anuncis, etc. Seria un error dir que la televisió és dolenta. Té coses bones i coses no tan bones, en tot cas, és una realitat, un fet social que cal integrar, que no podem defugir. Els perills de la televisió en relació amb els xiquets i les xiquetes poden ser els següents:

- Fomenta la passivitat.* La televisió projecta imatges i sons suggerents, el telespectador tendeix a adoptar una actitud passiva.
- Provoca una disminució del rendiment* pel que fa a la realització d'altres activitats i *impedeix la creació de certs hàbits positius.* Els infants cada volta lligen menys, juguen menys i, com en el cas de Carles, conviuen menys amb la família, però potser molesten també menys als adults.
- En certa manera adoctrina.* La televisió no és mai neutra ideològicament. Transmet una sèrie d'idees com ara la dualitat bons-dolents, la violència com a fet habitual, la discriminació de la dona, etc.
- Trenca la comunicació familiar.* A vegades, el que hi ha al centre físic del menjador és l'aparell, i la família se situa al voltant, o fins i tot cada volta són més els xiquets i les xiquetes que disposen de televisor a l'habitació.

Cal dir que la problemàtica de la relació televisió-xiquet és molt complexa i, per tant, no hi ha receptes ideals per a solucionar-la. Però podem donar pistes a partir de dues reflexions inicials:

1. La televisió és un fenomen social de primer ordre i, per tant, no la podem obviar ni defugir. Cal trobar un punt d'equilibri entre les actituds dràstiques de prohibició i la permissibilitat total.
2. Educar els xiquets i les xiquetes, pel que fa a la seua actitud amb la televisió, vol dir educar-los per a crear unes determinades actituds i uns determinats hàbits. Sempre caldrà tenir en compte el tema dels models, així, cal preguntar: quina relació tenim nosaltres, adults, amb la televisió?, quin és el model que donem als nostres fills i les nostres filles?

Partint d'aquestes reflexions, podem apuntar algunes alternatives:

- Si és possible, *el televisor s'ha de trobar en un lloc discret de la casa*, no al centre del menjador o de la saleta d'estar, cal que ocupe un lloc secundari.
- El televisor *no s'ha d'engegar perquè sí ni per veure què hi fan*. S'ha de connectar per veure alguna cosa concreta que ens interessa. *Cal dosificar el temps que els infants poden dedicar a mirar la televisió*, ja que han de tenir temps per a altres activitats igual d'importants: llegir, fer els treballs escolars, ajudar en les faenes de la casa, jugar, etc.
- Mirar la televisió mai *no s'ha de convertir ni en un premi ni en un castic*, perquè aleshores fomentarem el desig de mirar-la.
- Que els xiquets i les xiquetes s'apassionen o no per la televisió depèn de diversos factors, però un és el fet de *tenir o no unes altres activitats alternatives*. Caldrà descobrir, com Carles en *Fúria*, que l'estima i l'afecte per les persones i els animals són més importants que la tele.
- L'adult ha de *compartir, quan pugui, la visió dels programes per tal d'ajudar l'infant a criticar-los, a valorar-los*.
- Cal preparar els fills i les filles i el nostre alumnat perquè sàpien *ubicar la televisió en un conjunt d'activitats diverses* i cal preparar-los perquè siguin capaços de veure tot tipus de programes. I això és més difícil que, simplement, prohibir o consentir.

L'AUTOR

Patxi Zubizarreta (Ordizia, Guipúscoa, 1964) és llicenciat en filologia basca i la seua producció literària, fonamentalment en èuscar, s'ha dirigit fonamentalment al món infantil i juvenil, camp en què ha aconseguit diferents premis com: el Xabier Lizardi (1991)

amb *Matias Ploff*, en erabakiak ('Les decisions de Matias Ploff') el Baporea (1993) amb *1948ko uda* ('Estiu de 1948') i l'Antonio M. Labaien (1995) amb *Eztia eta ozpina* ('La mel i la fel'). També ha publicat novel·les per a adults i diverses traduccions.

En Bromera ha publicat diversos contes infantils: *El berenar del divendres*, en la col·lecció «La Mar»; *Al parc*, en el maletí de «Lletra Màgica»; *Una estàtua i dos artistes*, en la col·lecció «Maleta Màgica», i *Arròs i tinta*, en la col·lecció «Cartera de Valors».

LA IL·LUSTRADORA

Elena Odriozola (Sant Sebastià, 1967), durant vuit anys, va estar treballant en el món de la publicitat, però, a poc a poc, va anar descobrint un altre món, el d'il·lustrar llibres. Així que, a partir del 1998, va deixar la publicitat i es va dedicar plenament a dibuixar, pintar i donar vida als dibuixos i les il·lustracions de molts contes i aventures. A més de llibres de text, cartells, programes, anuncis i moltes altres coses, ha il·lustrat molts llibres, entre els quals cal esmentar: *La bella mandarina*, *La història de Noah*, *Cuando sale la Luna*, *La sirenita y otros cuentos* i *La princesa que bostezaba a todas horas*, pel qual va rebre el segon Premi a les Millors Il·lustracions Infantils i Juvenils 2006 del Ministeri de Cultura.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

Unes propostes didàctiques han de ser un instrument flexible i suggeridor, una eina de motivació al servei de l'alumnat i del professorat. No han de ser un conjunt d'exercicis tancat que s'ha d'aplicar tal com ens arriba a les mans. Cal que, en la mesura que siguem capaços, les convertim en un seguit d'activitats plaents per a l'alumnat. En conseqüència, no han de tenir com

a objectiu únic transmetre coneixements, sinó també promoure l'enriquiment intel·lectual, ètic i estètic dels xiquets i les xiquetes de les nostres escoles.

La creació de l'hàbit lector en els menuts dels primers cursos de l'Educació Primària no és fàcil, però en canvi sí que sol ser més profitosa i sol donar resultats més bons que en altres etapes educatives, segurament perquè els xiquets i les xiquetes d'aquestes edats estan més disposats a deixar-se captivar pels mons que la literatura els dona la possibilitat de conèixer. Per això, encara que les propostes han estat elaborades pensant en el currículum escolar del primer cicle de Primària, seria convenient fer una tria entre els exercicis i els jocs proposats, sempre tenint en compte les necessitats, els gustos, les possibilitats i els interessos del nostre alumnat.

La majoria dels educadors i les educadores som conscients que, encara que la lectura és una activitat recreativa i lúdica, també és instructiva. Per tant, forma part de la nostra tasca aconseguir que el nostre alumnat esdevinga lector. Però cal ser conscients que això només serà possible si introduïm en els xiquets i les xiquetes l'hàbit lector d'una manera lúdica, sense oblidar que, quan llegim, també aprenem diferents continguts. Les diverses activitats que a continuació es presenten barrejades, podríem reunir-les en tres grups, les activitats *d'abans de la lectura*, les de *després de la lectura* i les *activitats complementàries*. Totes les activitats tenen aquestes característiques:

- Intenten fer *un repàs del relat*, avaluant-ne el grau de coneixement mitjançant activitats de no comprensió i/o comprovació.
- A tall d'estratègies per a l'adquisició de continguts propis de l'àrea de llenguatge, es proposen uns quants *jocs de llengua*.
- Integren llengua i contingut* amb l'aprenentatge de diferents conceptes, procediments i actituds d'altres àrees, aprofitant les diverses temàtiques i continguts que es presenten en la lectura.

- Tenen intenció extraescolar*: es tracta de possibilitats de treball en grup, o amb el suport de la família o de la comunitat educativa, que tenen una projecció fora de l'aula.
- Es treballen les actituds* relacionades amb l'ús i l'abús de la televisió a les cases dels nostre alumnat.
- Hi ha recomanacions* de webs, lectures i uns altres recursos complementaris al treball de la proposta didàctica.

Remarquem que aquestes propostes són una petita guia de recursos que el professorat pot utilitzar segons el context en què trebal·le, però cal esmentar que sempre serà necessari una certa dosi d'imaginació, la qual, recordem, és bàsica per a formar lectors i lectores de futur.

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIA NÚM. 6

M	E	S	T	R	A	X	L
A	R	E	N	I	U	C	H
R	O	M	A	N	O	A	I
C	A	M	B	R	E	R	A
I	B	R	N	A	L	T	O
J	O	Q	U	E	I	E	D
F	B	O	M	B	E	R	A

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen.

B) FITXA DE LECTURA
PER A DESPRÉS DE LLEGIR EL LLIBRE

1. Contesta:

–Com li diuen al protagonista d’aquesta història?

.....

–Què li passa? Quin problema té?

.....

.....

–Com se soluciona el seu problema?

.....

.....

2. Llig i relaciona:

Peter, el pare de Carles, •	→	• es diu Rosario.
La xica que el cuida •		• és joquei.
La iaia Erika •		• vol llevar-li el comandament.
La mare Júlia •		• telefona.

3. Posa SÍ o NO segons que corresponga:

El cavall que munta el pare de Carles és Perla Blanca.	
Segons Carles, els lleons viuen a la sabana.	
La millor amiga de Carles és la tele.	
Carles es va adormir a classe.	
Al poltre xicotet li posen de nom Huracà.	

C) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Completa les frases amb aquestes paraules i explica'n el significat.

hipòdrom	velòdrom	canòdrom
----------	----------	----------

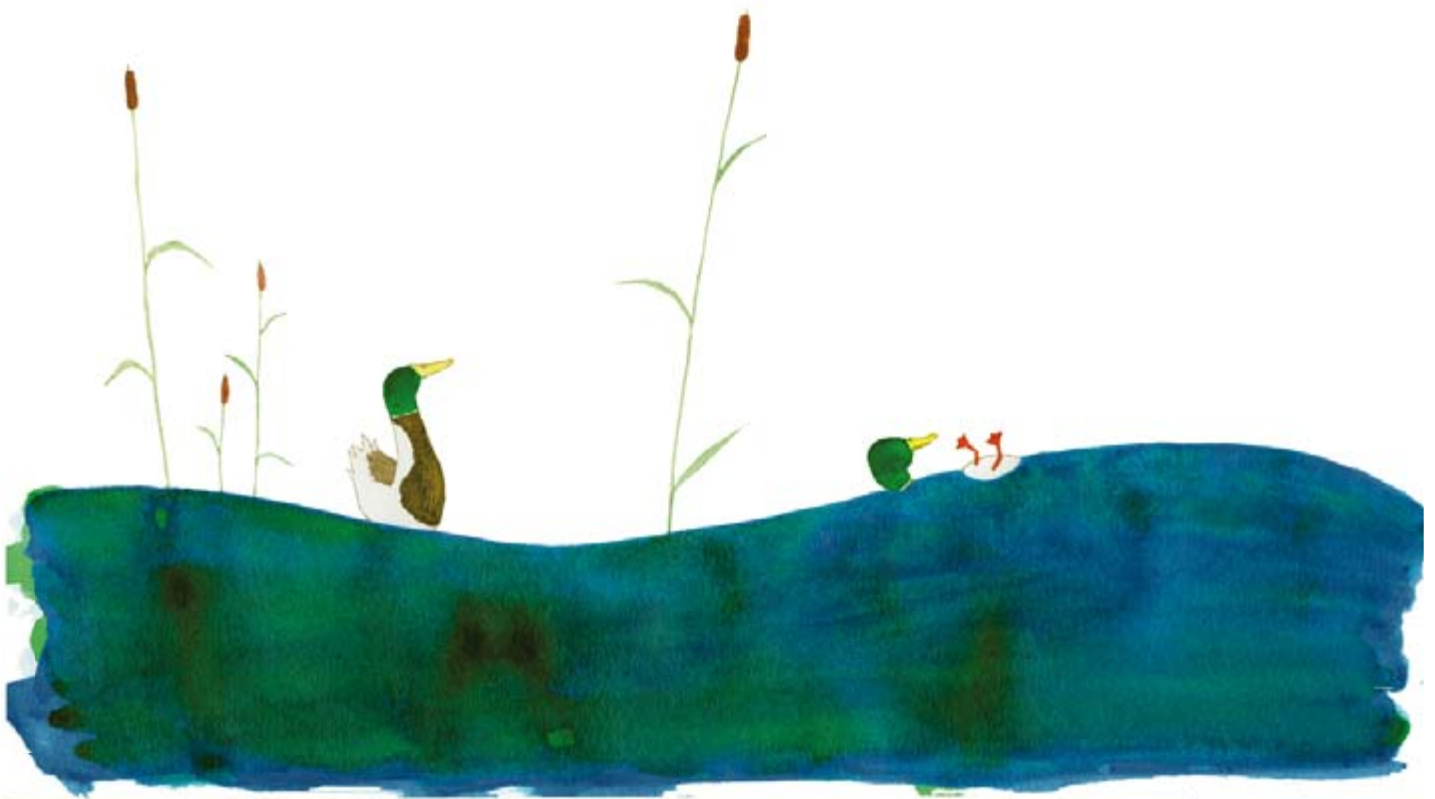
El cavall Perla Negra corria a l'..... .

Hem anat a veure una carrera de gossos al

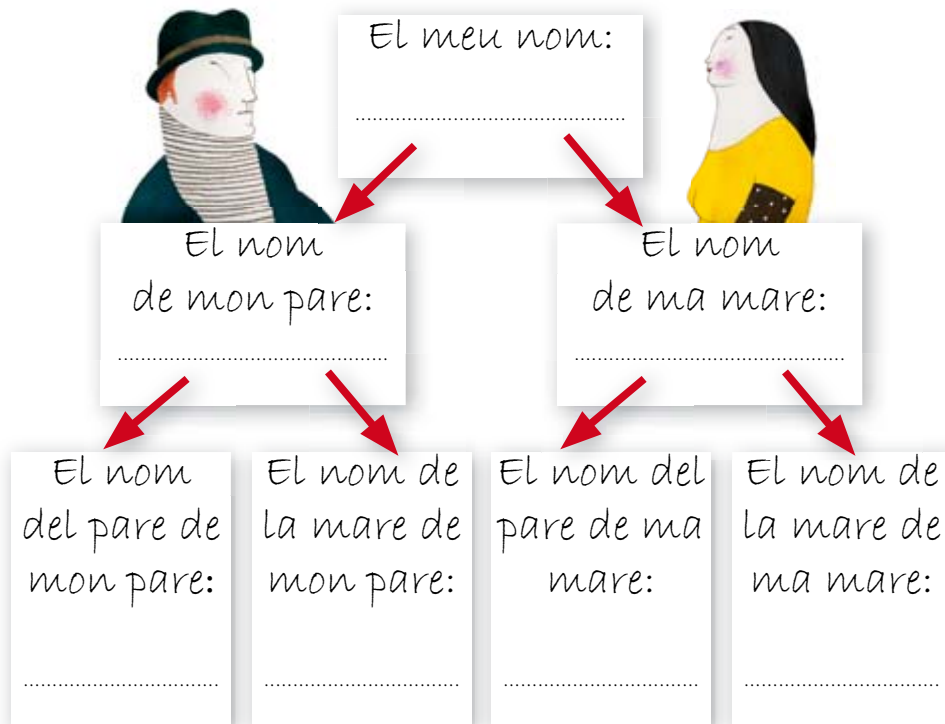
Al hi ha carrera de bicicletes.

2. Completa les famílies d'animals.

PARE	MARE	FILL/FILLA
.....	egua
.....	vedella
gos
.....	gallina

3. L'esquema de la teua família:

4. Llig i dibuixa.

Guaitar significa *mirar*, i també *vigilar amb la mirada un lloc*.

Des de la torre
guaitem la mar.

Guaita la tele,
que van a cantar.

5. Busca sis professions que tenen els pares i les mares.

M	E	S	T	R	A	X	L
A	R	E	N	I	U	C	H
R	O	M	A	N	O	A	I
C	A	M	B	R	E	R	A
I	B	R	N	A	L	T	O
J	O	Q	U	E	I	E	D
F	B	O	M	B	E	R	A

6. Completa les bafarades i relaciona-les amb les imatges.

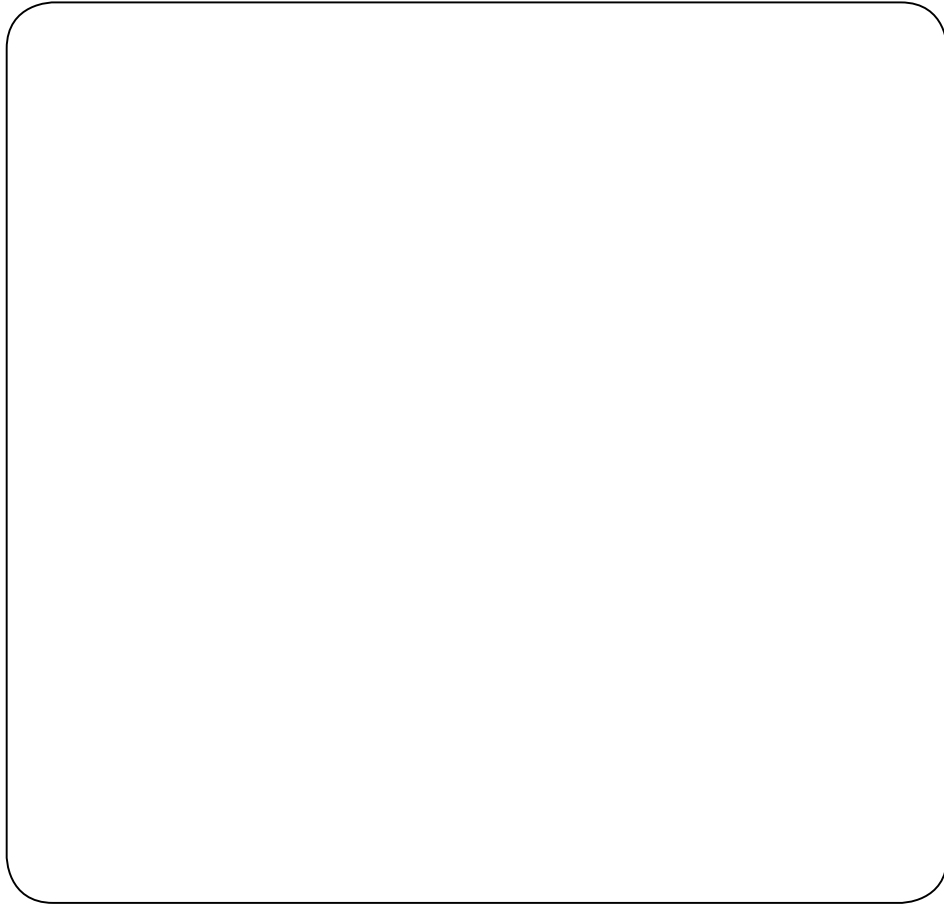
Muuuac! - Quiquiriquic! - Ding-dong! - Ale-hoop!

7. Inventa un altre títol per a la història de Carles.

.....
.....

8. Fes un dibuix per a la coberta que represente la part de la història que t'haja agradat més.

9. Fer **zàping** significa canviar continuament de canal utilitzant el comandament. Fes zàping i completa aquesta graella dels teus cinc programes favorits de la tele.

NOM DEL PROGRAMA	CANAL	HORARI	M'AGRADA PER

10. Quan no mires la televisió, quines altres activitats fas en el teu temps lliure?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. Penses que la televisió t'ajuda a aprendre coses noves? Qui-nes?

.....

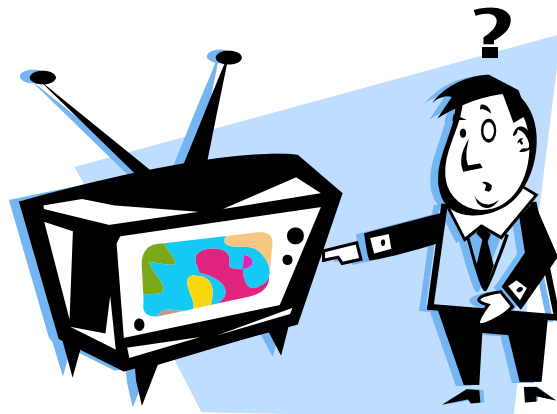
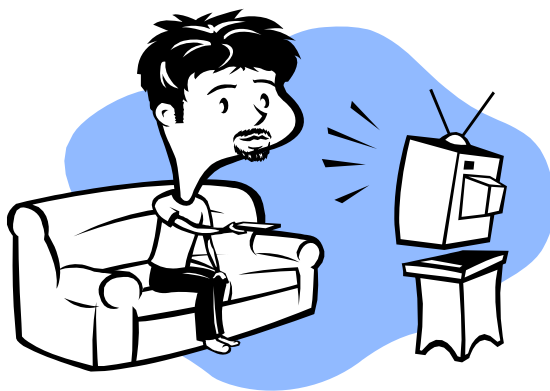
.....

.....

.....

.....

.....

12. Organitza't el temps lliure, però d'una setmana sense televisió.
Suggeriments: pots anar a la biblioteca, jugar amb els amics i les amigues, agafar la bicicleta, ajudar a casa, llegir, anar al cinema el dia de l'espectador, escoltar la ràdio, etc.

dilluns	dimarts	dimecres	dijous	divendres

13. Pregunta i investiga. Els nostres iaies no tenien televisió: què feien per a entretenir-se?

(Pots enganxar la fotocòpia d'alguna foto antiga i explicar-la: qui són, què fan, on són...)

14. Per a saber-ne més coses, pots consultar en Internet o llegir llibres. Per això, a continuació, et proposem tres suggeriments que, amb l'ajuda del mestre o la mestra, pots buscar:

- La Conselleria d'Empresa, Universitat i Ciència de la Generalitat Valenciana, al departament de CONSUM, té el Programa d'Educació del Consumidor a l'Escola, amb una oferta de tallers i recursos entorn de l'oci i el temps lliure com:

«Monogràfic educatiu sobre l'oci»

«Maquinetes del nou segle»

http://www.gva.es/industria/main_v.htm

- A casa i a l'escola.
- I a televisió.
- Els mòbils.
- Els videojocs.
- L'ordinador i Internet.
- Inventant.

- «Una mà de contes» és una proposta didàctica de contes relacionats amb programes de TV3.
<http://botiga.tv3.cat>

- «Cartera de valors» és una proposta de contes per a ajudar a créixer. Ed. Bromera.
<http://www.bromera.com>

Propostes didàctiques referides al llibre
Fúria (ISBN: 978-84-9824-172-3)

© Edicions Bromera, S.L.
Polígon Industrial 1 - 46600 Alzira
www.bromera.com

© Diego Gómez, 2008
Dibuixos d'Elena Odriozola